

ЖЕНСКИ СВЕТ.

ЛИСТ ДОБРОТВОРНИХ ЗАДРУГА СРПКИЊА.

ВЛАСНИК:

ДОБРОТВОРНА ЗАДРУГА СРПКИЊА НОВОСАТКИЊА.

ИЗДАЈЕ И УРЕЂУЈЕ:

АРКАДИЈЕ ВАРАЂАНИН.

ИЗЛАЗИ:

сваког 1. дана у месецу на целом табаку.

Цена је годишња 1 фор.; за Србију 2½ динара.

Рукописи и претплата шаљу се на уредиштво.

ТЕБЕ ЉУБИМ...

Тебе љубим, тебе само,
Једна срећо, душе младе;
Ти мирисни цвјете, што те
Само вишњи створит' знаде.

Тебе љубим, тебе само,
Дивна звјездо алем сјаја,
Што ми зраком твога добра
Истребљујеш чопор ваја.

Твоје добро и моје је,
Твоју тугу трпим и ја;
Кад ти зрачак среће сине,
Тад и мени одма сија.

Тебе љубим и увијек
Љубићу те над све ино
Ти једина мајко моја —
Слатка моја домовино.

Сарајево.

Божидар.

ЖЕНСКИЊЕ НА СВЕТСКОЈ ИЗЛОЖБИ У ЧИКАГО.

Нашем ће свету бити познато, да се за идућу 1893. годину спрема у Чикагу, у здруженим државама, светска изложба у славу 400 годишњице, како је Хриштоф Колумб открио Америку.

За ту изложбу чине се у велико спреме на све стране, јер ће у томе учествовати све просвећене државе свију делова света; а Европа, канда, сва широм.

За ту изложбу спремају се и женскиње свију просвећених крајева, да први пут изађу пред светом својим умним и вредним тековинама као засебна чињеница друштвена те да се прикажу колико су и

под данашњим својим скученим и ограниченим приликама умеле и знале да се спреме на радном попришту.

Као што се зна, Американке, имају у друштву и држави много слободније кретање но што имају наше Европкиње те се тако и виђају тамо женскиње у знатном броју са лепом спремом на свима пољима умног, друштвеног и физичног рада. Овако извешбане се и могле усудити да потраже од своје државе, да се на поменутој изложби одреди засебан одељак за женску умну и привредну струку, што им је и дозвољено. Оне осећају толико самопоуздања, да су

примиле на себе и пројект за градњу оног одељка, изложбене палате што је намењен за женске производе и тако је спремила план за то архитектиња гђица Софија Хајден, из Бостона, девојка од својих 21 годину стара и извела је тај посао с таквом вештином и знањем, да су јој морали признати и најспособнији мушки вештаци те врсте, да је то дело сасвим оригинално, да приказује мајстора духовита и вешта у техничком знању. Дворана ова има се такође украсити с поља и изнутра руком самих женскиња, те ће сад бити прилике, да своју моћ и вештину изнесу и стругарке, резаљке и сликарке.

У једној од тих дворана биће нарочито изложени предмети од мушке и женске руке, наравно из једне струке, као пристодоба, да се види разлика и успех једне и друге радне снаге а поглавито на пољу дворена болесника, забавишта и добротворних завода.

Уједно ће се ту отворити поље за поглед и на друге врсте зарада, које би се женској страни могле пружити. Осим тога биће у једној дворани изложена књижица (библиотека), која је састављена од дела, што су писана руком самих женскиња; у другој једној дворани стајаће журластични радови женскиња, а биће дворана и за штагистичне податке о женским радовима; биће дворана за исторични развитак женских ручних радова: штикераја костимске вештине, моде, јувелирских послова и т. д. У засебним одељењима пак изнеће се културни напредак Индијанкиња и Црница америчких у видљивим предметима.

У Чикагу постоји сталан одбор женскиња, који се брине и ради, да се идеја ова што лепше изведе и оствари. На челу тог сталног одбора је гђица Потер-Палмер, која се лично обратила преко заступства државних на све владарице европске и других просвећених земаља с молбом, да приступе овом задатку и да образују под својим председништвима женске одборе, који би из својих крајева спремали и слали прилоге за ову изложбу.

Зграда женског одељења за изложбу већ је готова и од маја месеца о. г. по-

чиње се унутарња спрема, те се у то име образовали већ женски одбори: у Француској под председништвом госпође и ћерке министра јавних послова; у Енглеској под председништвом ћерке краљичине, у Немачкој под председништвом принцезе гђе Фридрих-Карлове, и имао већ 19. маја о. г. велики састанак женскиња из свију крајева Немачке и поделио се на пододборе (секције) за поједине струке рада и позива женског, што у тој земљи до сад постоје, јер су раде, да Немице изиђу тамо у свој својој слави и величини културној.

Сличним начином образовани су одбори женски за ову цел и у Аустрији и специјално у Ческој, па онда и у Шведској, Италији, Јамајки па и у Јапану под председништвом саме царице јапанске, која се живо заузела, да прикаже свету културно стање и радну снагу женске народне привреде у њеном царству.

Тако ће дакле светста изложба у Чикагу изнети до године у пуној снази и величини друштвену моћ и привредну снагу женске друштвене половине, која је толико векова скривена и потиштена безвредно почивала и показаше на делу, да душевна и морална снага и ове друштвене половине може да се образовањем и вежбањем подигне на исти ниво културне утакмаца, на који се подigli и мушки друштвени чланови, а показаше још и то, да културни развитак обе друштвене половине иде у прилог целом човечанству и његовој културној мисији.

Друго је питање, којој врсти рада и којем позиву друштвеном ваља један или други део друштвених чланова више или мање посвећивати и прилагођивати за општи и специјални бољитак и напредак, ал да су обе поле друштвене подједнако способне и спремне за све позиве умног, а можемо казати с малом изнимком и физичног задатка људског, томе су толики примери нашег века пружили доказе, а најбоље ће сад та светска изложба у Чикагу делима то потврдити и онда ће, по свој прилици, бар на духовном пољу, настати нов живот и већи напредак и у оној другој половини дру-

штвеној, те ће се тако друштво препродити и поћи јачим полетом својој културној и моралној мисији, која му је овде на земљи самим вишњим промислом одређена.

Радовали би се, кад би у тој култур-

ној утакмици видели удружене и наше Српкиње, јер смо уверени, да и оне не би биле постидне пред образованим светом са својим узоритим толико пута у свету јавно похваљеним радом.

РЕЛИГИОЗНО И МОРАЛНО ВАСПИТАЊЕ ЖЕНСКИЊА.

ПО НЕМАКОМ ПИШЕ С. Ж.

7. Умереност.

Умереност је то, кад се жеља и страсти подчине управи ума и мудрости. Она се састоји у мудрој употреби свега онога, што за потребу, ужитак и радост живота служи.

Умереност у потпуном смислу речи је врло важна дужност, јер од ње зависи напредак и усавршење човеково, његова врлина и срећа у животу. С тога се има умереност зарана — у колико се то на женскије односи — још у млађаном добу неговати, како погледом на радњу, тако, и још више, погледом на штедњу, јер „боља је штедња, него и добра радња“.

Што се тиче умерености и задовољства, она се састоји у мудрој и разумној уредби живота, а понајпре у умерености у јелу и пићу. Истина, да није могуће свагда код младежи у свакој појединости тачно одредити, колико је баш преко нужно и потребно, јер овде много зависи од особности (индивидуалитета), навике и њенога развијања; али може и мора за основу узети, да се више не употребљује и не троши, но само онолико, колико је потребно, да се животна снага одржи и рајвија; па да се на онакова јела и пића више пази, која су по здравље боља, него на онакова, која су укуснија и скупоценија. Ако тако бива, онда је већ сувише. Што се пак односи на умереност погледом на редовну радњу у свима пословима и занимањима, то је и овде исто тако важно. Рад ваља да буде одмерен, како у свом обиму, тако и у односу на његово лакше или теже савлађивање. Ово је последње важна ствар, која се матерама и васпитачицама за тачно одређење у погледу на поједине личности не може довољно препоручити

Најбољи начин и средство, којим се велика важност умерености осветљује, јесте живо очитовање противно тој врлини — неумереност. Неумереност је лудо господарење над дарованим нам здрављем и животом, или удар у наш природни састав телесни. Пороци, који се из неумерености рађају, јесу: прождрљивост, облапорност, пијанство. Сви ови пороци воде греху, сујавности и убијају сваку врлину.

Благостање нашега тела захтева једнаку поделу дана на добре и нужне радове, на јело, друга уживања и крепећи сан.

Пример родитељски и васпитачки највише ће учинити, да се у млађаном срцу те врлине укорене. Најстрожија праведљивост, баш и у не врло знатним околностима, као у препиркама и размирицама при игрању и т. д. међу децом, а и према другима, има се одржавати, па с тога би умереност и самовласт над самим собом требала да буде вазда главна особина оних, који децу васпитавати желе.

8. Постојањство, снага душевна.

Ако матере и васпитачице са женском децом нежно не поступају, може се у њима лако окрутност карактера и притворство залети, што се ни са телесним, а понајмање моралним васпитањем не слаже.

Женском карактеру не доликује онај сувише слободни и одважни дух, који гони на јуначка дела, још мање пак она поносите и горда трпељивост, која допадање публице тражи и потребује. Женском карактеру је нужна она весела и чиста снага душевна, која неодклоњиве опасности отвореним очима гледа, и готово је, да бурама и неугодностима у животу одолева. Снага ова постизава се правилним и зрелим суђењем о правој важности ствари, и

проналаском средстава, која су кадра рђаве и немиле догађаје у добре преокренути; даље, са просвећењем разума, знањем и — искуством.

Плач се обично узима за опроштајну слабост, и за излив нежности женскиња, и свакојако, ако се у несрећи ближег појављује, за излив саучешћа. Али, ако се женскиње у тој осетљивости толико понусти, да и при незнатним неповољностима, које — било њих, било њихову околицу сналазе — да се сузама обливају, то онда већ показује детињасту слабост, и порађа бригу, да ли ће оне у стању бити, да терете у животу подносити кадре буду.

С тога се има оваковим погрешкама и манама за времена на пут стати, од чести с разлагањем *начина* и *величине* несреће и невоље, што их тишти; од чести примерима одважности и снаге душевне, других особа, које су у много грђим несрећама показале и поднеле; и од чести пак подсећањем на наше земаљско одређење и утехе религије.

Врло често се и плашљивост узимала за знак женске нежности. Али је плашљивост више пратилица слабости него нежности, па с тога се ни трпети не сме. У погледу очитих знакова те плашљивости не може се рећи, да је она страшна цика и дрека у тренутцима опаности умесна и паметна, која само забуну и страх све то

већма умножава, па код по неких и хотимично, да би тим бајаги добро мњење код других побудили. Зар је умесна и паметна она вика и дрека, која се подиже на пр. при угледу жабе, миша, наука и т. д.? — Навика је та несносна погрешка, која се исмевањем, или којим другим прикладним средствима лечити има.

Много пута се уочност узима за одважност и слободу, а стидљивост и снобивање за страшљивост, али врло неправо; јер има часних људи, па су стидљиви, а врло плашљивих и пудљивих кукавица, па су бестидни и уочни. Оно је већ варљива спољашност, кад човек сам своје способности осећа и прецењује; а уочност, ако се при том на мњење других ни најмање и не обзире. Но ниједна од обадвеју особина нема са спагом душе ништа. Напротив учтивост и скромност постаје, кад ко сам своје способности пре испод њихове вредности цени, и кад се из ове скромности порађа бојазан, која је скопчана са обзиром на рачун туђега мњења. Ниједно од обадвога није излив особне плашљивости. Шта више дражести лепоте са руменилом стида — овим одблеском нежности — тако се узвишују, да се на савлађивање тога ни помишљати не сме. Но исто би тако мало ваљало присиљавања употребљавати, јер би врло лако на тај начин неприлику у мислима и делима, а поглавито поремећај у живцима за посљедицу добити могли.

ПРОСЛАВА ЈОВАНА ЂОРЂЕВИЋА КЊИЖЕВНИКА.

Прошлог месеца прославио је свечано троструку славу своју наш ветеран г. Јован Ђорђевић професор велике школе београдске и учитељ младога краља Александра, као учитељ, као књижевник и као отац народног позоришта с ове и с оне стране Саве и Дунава. У венцу слављеника и пријатеља његових ушлео се и цветак Српкиња наших с ове стране, а ушлела га је у име свију сеја с ове стране наша дична и образована Српкиња гђа Савка Суботићка овим речма:

„Леп си, слављениче, прилог дао српској школи и књизи, ал' српско позориште

си ти одљуљао и народним духом напојио. По свету си њиме лутао, док му ниси оца и мајку у београдском и новосадском позоришту нашао. Ти си слављениче, први мисао покренуо, да се српско позориште подигне и народном својином постане, те тако му будућност осигурао. Требало је дакле у народу одушевљење за ту мисао пробудити, материјалне помоћи тражити, молити и кумџти, а сваку увреду у цеп турити. Што данас изгледа, да се по себи разуме морало се у оно време доказивати: да позориште није врело за лакрдију, као што су многи мислили, него нека врста

школе, у којој се знању и уметности тек облик забаве даје; учио си, да ће српско позориште дивне слике из наше прошлости доносити и тако народни дух и понос дизати а врлине крепити.

Ти си, слављениче, твојом малом четом овај пионерски посао вршио и тек си после пробијеног леда другима крму предао. Стога нека ти је трострука хвала на троструком раду, истрајној вољи и труду, којима си педесет година своме народу служио. Народу на дику а теби на славу.

Српске сеје с оне стране Саве по мени ти, слављениче, шаљу поздрав, спомен цветак из срца узабран, од нас поздрав а од Бога здравље и весеље на много година!“

На све поздрав и честитке, издао је г. слављеник ову јавну захвалу:

ЗАХВАЛНОСТ.

Сматрам за пријатну дужност, да се овим путем захвалим свима, који су ме се сетили о прослави мога јубилеја 12. априла о. г.

На првом месту изјављујем најтоплију захвалност *Његовом Величанству Краљу*, који је изволео усмено ми честитати мој јубилеј у народном позоришту. Благодарим и г. г. Краљевским Намесницима, који су ме изволели тога дана одликовати орденом св. Саве и г. Министру Просвете, који је поднео предлог за ово одликовање.

Уједно захваљујем свима својим пријатељима, који су имали доброту лично ме поздравити, на име својим драгим колегама г. г. професорима Велике Школе, ди-

У Београду, 1. маја 1892.

ректору и професорима прве београдске гимназије, управитељу и професорима Учитељске Школе, председнику Српског Ученог Друштва, управитељу и одбору кр. срп. народног позоришта, изасланицима Матице Српске, новосадске српске гимназије и новосадеког српског народног позоришта, госпођи Савки дра Јована Суботића на лепом поздраву у име прекосавских Срикиња, ђацима филозофског факултета велике школе, и многим другим и поштованим пријатељима, који су ме изволели појединце походити у мом скромном стану. Управи кр. срп. народног позоришта још и на приређеној тога дана свечаној представи у народном позоришту.

Од писмених и телеграфских поздрава нека ми је допуштено на првом месту споменути *Сенту*, моју колевку, мило место мога рођења, за које су везане толике драге успомене из златног доба мог детињства, где имам још по неког милог сродника и пријатеља и неколико за мене светих грובה!

Поздравима из Сенте придружили се многобројни телеграфски и писмени поздрав из Новог Сада, Суботице, Кикинде, Ниша, Панчева, Бечкерека, Карловаца, Вршца, Земунa, Котора, Крагујевца, Лајпцига, Лесковца, Младеновца, Њујорка (*српски телеграм* од мог нећака Андрије Сремца), Пеште, Сарајева, Сомбора, Темишвара, Топчидера и Шапца.

На све ове пријатељске поздраве имам овај једини, из дубине срца црпени отпоздрав:

Хвала!

Јован Ђорђевић.

ИЗ ИСТОРИЈЕ ПОВРЋА И ВАРИВА.

Кромпир — кад се узме хисторијски — јесте најмлађе поврће. Данас је свуда познато и признато, какву и колику има кромпир вредност као храна и на краљевској трпези и на столу сиромаша у колиби. Па ипак више од две стотине година требало је, да се у Јевропи кромпир упозна на да му порасте цена и уважање У јужној Америци, посебице у Перу

кромпир је одавно, пре много стотина година, културна биљка и служила је као храна великим масама народним, те зато су и сами краљеви, народ непрестано ободравали кромпир да сеју. Отуд је донесен у Јевропу први пут 1565 године, донео га је неки Енглез а тек концем 18. века увидели су у Енглеској, какву вредност кромпир има као храна.

У Немачкој су почели кромпир сејати у јачој мери тек после тридесето-годишњег рата, после оне велике беде и невоље, коју је тај рат народу у Немачкој нанео.

Ајде сад да видимо шта је с *краставцем*, који је данас тако обљубљен, као и у старо доба. Узима се, да је пореклом из Индије. Још стари Мисирци знали су за краставац, јер има слика његових на разним зградама њиховим; са Нила краставац је донесен у Грчку и Италију отприлике у 5. веку пре Христа. Особито су Римљани волели једну крупну врсту краставаца, које су јели пресне, наосољене и печене. Цар Тиберије тако је волео краставце, да су за њега зими краставце сејали по топлим баштама. Краставац, који се данас обично сеје Словени су добили из Византије, а у Немачку доспео је тек у 17. веку.

Из Азије, колевке људства и културе, порекло води и *шиаргла*. Да ли су знали за њу и стари Мисирци не може се на сигурно извести, но Римљани су је ценили, као нешто изванредно. Римљани су познавали и дивљу шиарглу, која и данас у великој мери расте у Енглеској, јужној Француској, Италији и Далмацији; лекари у старом веку употребљивали су је за лек против костобоље, водене болести, и болести у срцу.

У најстарије поврће спада и *келераба* са својим многобројним варијететима. Из списка грчких и римских књижевника дознајемо, да је кувана келераба и чорба од келерабе била јако уважена код свију слојева друштвених, особито Катон и Цицеро хвале и препоручују келерабу као здраво јело, које чисти крв. Особито су тада у старо време волели *карфиол*, који су Римљани донели из Африке. Карфиол су у Немачкој почели садити тек у 17. веку.

И *кисељак* су у старом веку поштовали, због његовог укусног лишћа. Хорац га препоручује особито сутра дан, кад је човек дан пре и више јео и више пио.

Дакле кисељак је био тада за мамурлук оно, што су данас харинге или кисела чорба.

И разне рече, најпре као дивје а онда као питоме још одавна су биле људима храна. Јели су их Јевреји, Грци и Римљани. Поближе историјских података о њима немамо.

Па и разне *печурке* људи су одавно јели.

У зелено поврће спадају и разне *салате*. Римљани за време царева први су правили салату. Особито су волели салату по имену *ендивија*. Ендивију су опрали, осушили, за тим на ситно исекли, по томе прелили зејтином и помешали још са ситно исецканим луком, напослетку усули на све то сирћета и додали мало меда. Друге врсте салате по свој прилици су јако солили, јер је само име салате од *sal (co)*. Па и обичну главичасту салату, често спомињу римски писци у својим списима. И од *целера* су радо правили салату.

У средњем веку ретко су правили салату, а кад су је правили, било је заиста на чудан начин. Узели су лука и испекли га у врелом пепелу, затим су га исекли на кришке и направили са сољу и медом, или су лукац скували, по томе исекли и прелили слатким вином. Па и *бели лукац* радо су јели и од њега салату правили. У јужној Француској и у Италији још и данас радо једу бели лукац. Па и Срби радо га једу, н. пр. са сланином.

У најновије доба води се пропаганда у прилог поврћу на рачун меса, т. ј. да се само поврће једе, а месо никако. То су такозвани *вегетаријанци*. Да ли ће пак тежње вегетаријанаца уродити плодом, незнамо, и ако имаде у Немачкој и Енглеској читавих друштава, основаних ли ради тога да проносе по народу вегетаријанска начела; но са свим би добро било, кад би се у народу више називо и на то, да се што више негује и троши здраво и вкусно воће и разно поврће.

Предео

ДОПИСИ

У Сегедину је на трећи дан ускрса одржана Беседа српске женске задруге.

И ако је од стране не Срба слабо би да посећена с тим више се из околних места српска публика одазвала, наиме из Суботице, што се има највише захвалити одушевљеном и родољубивом заузимању врле председнице суботичке српске женске задруге г. Емилије Мучалов.

Сјајан програм је у највећој чести вршачко српско црквено певачко друштво попунило и веома вештачки извело и незаборављену успомену оставило тако да

су мађарске новине сегединске припознале. да друштво надмашава све мађарске дларде и вели да њиова уметност и хармонија (особито пак изванредне басисте) опомињу на Славјансково друштво.

Госпођица Зорка Сибинкићева је уметнички одсвирала Листову рапсодију и бурно плескање изазвала.

Војничка гласба 83. регемента је одушевљено одсвирала низ словенских пе сама.

Играло се и веселило се до беле зоре.

Чист приход беседе је 429 фор. 38 н.

В. С.

БЕЛЕШКЕ.

ИЗ ПРОСВЕТЕ.

Школа за монахе. Њ. Светост патријарх српски намеран је да оснује школу за монахе (калуђере), који нису имали прилике, пре но што су ступили у манастир, да се интелектуално колико толико спреме за тај важан чин. То ће бити школа удешена по облику ниже гимназије, а основаће се у Ср. Карловцима, где ће и стајати под непосредним надзором Њ. Светости.

Забавишта у краљевини Хрватској и Славонији. Кад је оно 1891. г. угарски сабор донео закључак, да се у целој Угарској имају обвезно подизати забавишта и хранилишта: онда је, покренут тим и „Савез хрватског учит. друштва“, донео решење, да се замоли кр. хрватска земаљска влада, да оваке школице законитим путем уреди у Краљевини Хрват. и Славонији, и упутио је уједно свој средишњи одбор, да о томе изради основу за забавишта и да ју прикључи поменутој молби. Исти је одбор у смислу закључка саставио и поднео земаљској влади „предлог“ како да се забавишта уреде у краљевини Хрватској и Славонији. Та је основа слична закону краљевине Угарске за оваке школе, само, што овај предлог препоручује, да се сва она забавишта имају сматрати за приватна, која подигну цркв. општине, друштва и приватне особе, а јавне да буду само она забавишта, које подигне држава или политична општина. Подизање забавишта не налаже овај предлог за обвезно ником, него, које општине или правне особе желе то подизати, да имају пријавити само земаљској влади или тражити за то дозволу. За образо-

вање забавиља има се уз женске учитељске школе подићи течај од две године.

Српска књижевна задруга. Неколико књижевника наших у Београду састану се, договоре и реше да оснују књижевну задругу, којој би била цел, да потпомаже правилније ширење одабраних дела из лепе књижевности и из опште корисне поуке и да тако ствара књижицу за све редове народа нашег; а намерни су да издају сваке године једно коло књига, које не сме бити мање од шест књига ни мање од шест штампаних табака. Чланови се деле на: *добротворне*, који плаћају најмање 150 динара једном за свагда (75 фор.), *осниваче*, који плаћају 10 динара (5 фор.) на годину и *улагаче*, који дају годишњи улог од 6 динара (3 фор.). Сви чланови добијаће сва друштвена издања, а чланови добротвори и оснивачи, ако су редовно 15 година били као такви, добијају друштвену диплому и њихова ће се имена објављивати на друштвеним издањима. Управу друштвену могу бирати и бити изабрани само прва два друштвена реда. Председник је сада друштву г. Стојан Новаковић, а тајник г. Љубомир Јовановић. У ово корисно друштво могу се уписати и Срби и Српкиње с ове стране и ми им то топло препоручујемо.

Усправно писање. Просветно одељење земаљске хрватско-славонске владе издало је наредбу, по којој се има у евим основ. нар. школама завести одмах обука у усправном писању, које смо ми у овом листу заступали и препоручивали.

Српски учитељски дом. Учитељство се креће. Наши учитељи Срби и Хрвати из Тро-

једнице удружени једном тежњом, да свој углед у друшеву повисе, да себи и својој деци олакшају судбу, давали су и купили прилоге и подигли тим себи лепо и дично огњиште у Загребу под именом: „Хрватки учитељски дом“ и уложили у то близу 100.000 форината а. вр. Пре две године удруже се ошет учитељи Срби из обсега карловачке митрополије и оснују за образовање своје деце фонд под именом: „српски учитељски конвикт у Новоме Саду“; овај фонд износи преко 16 200 фор. — Ове године се покренуше и учитељи у Србији и издали проглас на све учитеље у Србији с позивом, да се у Београду оснује и подигне „учитељски дом“, у коме ће се учитељска деца која се буду учили на средњим и стручним школама, издржавати и васпитати. На саму зграду ту мисле утрошити најмање 250.000 динара. Такође учитељи за себе и своју децу имати за кратко време, ако бог да, три еконишта, која ће их дичити у добра а храбрити у тешка времена.

ЗАРАД ЗДРАВЉА.

Лек против падавице. Чувени француски научењак Пастер, што је пронашао лек против беснила, пронашао је лек против падавице (велике болести) Веле, да му је испало за руком, да потпуно излечи од те несрећне болести једно дете од 10 година. Ал он сам није задовољен таким једним случајем, те ради даље на томе и ако Бог да, те му срећно пође за руком, можемо за кратко време имати лека против те велике и до сад не излечиме болести, која толике људе мори.

Против бубуљица у лицу. Често ћемо видети младе девојке, како им у лицу, и обично на бради и око носа одекоче бубуљице, које руже лице. Против тога је најбоље средство умерен живот. Ваља избегавати онојна пића, каву, чај и јаке зачине, масна и тешко сварљива јела, а и сир се не препоручује, него се ваља држати више варива, воћа, а од меса узимати само говођину, телетину и живинско месо, али и то, ако није масно и дебело. Зими се топле купке, а лети купање у текућој води препоручује. Препоручује се даље умивање у води, где има потоњене трице (мекиње), или љуске од бадема, а препоручују и воду од пиринца, кад се у њу помеша мало камфора.

Штиркање рубља. Људи, који се баве на уком о чувању здравља људског, доказују, да је штиркање рубља штетно по здравље, јер се тим затворе све одушке, куда ваља да се испарава топлота телесна. С тога се препоручује, да се рубље, што до тела долази не штирка (крути). Једино би се могло то крућење задржати на огрлици, јер прат је и тако слободан.

ЗА ДОМАЋИЦЕ.

Перо на шеширима да се очисте. Ваља спремити чисте млаке воде и у њој начинити сапуницу да изгледа као пена. У тој сапуници ваља провући неколико пута перо овамо и онамо, и онда га испрати у чистој води на латинским притискивањем оцедити перо. За тим се опет промути перо у другој чистој води у којој се метне врло мало „вашблау“ (плаветнила) па се поново лаким притиском исцеди и метне на сунцу или близу топле пећи да се суши. Кад се исуши, онда се влакна растежу маказама од тупе стране или се подржи перо над горећим угљеном по коме се поспе ситне соли.

Из влажних подрума да одклониш задах. Сви прозори и све рупе подрумске имају се добро затворити и запушити, да не може ваздух унутра пробити и онда према величини подрума поређају се по земљи земљани лончићи у 3—4 метра растојања и у свакоме по 2 киле куњске соли, па се онда у сваки лонац на со усне по 1 кола сумпорне киселине те онда брзо избегне напоље, врата се затворе и на њима запуше све цукотине и рупе песком ил блатом, да не пробије напоље онај смрад и загуш, што се развија у подруму од соли и сумпорне киселине. Тако се остави подрум да преноћи једну ноћ, да тако утину у подруму све гљиве и друга органска тела, онда се отпуши са свију страна, добро изветри, и добро изчисти изнутра и зидови са такозваним „Doppelschweflgsauren“ кречом.

За белење рубља: Да рубље буде беље, служи се у Немачкој са љускама од јајета. Домаћице не бацају тамо љуске од јаја у ђубре, него у један сандучић; па кад перу рубље, узму те љуске, иситне и баце у воду, којом кувају рубље, на тај начин буде рубље врло бело.

Масне флеке из паркета ваде се најлакше, кад се масно место дотле тре са чистом ланеном криом умоченом у „Федерваје“, док флеке нестане. Тако се поступа кад је скорашња флека; ако је пак од дуже времена, онда се флека извлачи влажном иловачом, која се свака 2—3 сата мења, док флеке не стане. Масне флеке чисте се и бензином врло лако, као и вунени штофови, али тим начином остану на месту светлија места (избели оно место), али то се опет исправи лаком или кад се оно место намаже жутим воском, па се четком изриба.

РАЗНО.

Јубилеј краљевског круписања. Прошле недеље 27. маја (8. јуна) о. г. навршило се 25 година, како су наш премилостиви краљ Франц Јосиф I. и Њено величанство краљица Јелисавета примили на своје освећене главе круну св. Стевана. Тај дан је свечано прослављен у васцелој Угарској краљевини, а понајсвечаније и највеличанственије у престоници нашој Буда-

пешти. Ту се славило пуних пет дана и краља је то тако задовољило, да је, при одласку свом из Будапеште, рекао, да тај свечан чин неће никад заборавити: он је очекивао леп дочек и велику светковину, ал толикој величини и слави није се надао.

При овој светковини није могло да учествује Њено Величанство краљица Јелисвета и њој су засебно честитке одаслате од заступства народних.

Девојачком друштву Новосаткиња држали су предавање прошлог месеца г. г. Стеван Милованов: о звуку (продужење) и Јован Храниловић: Симо Матавуљ и правац савремене приповетке. Ова су предавања штампана у „Јавору“ бр. 18—21.

Споменци Вуку Караџићу и Ђури Даничићу. Овој двојци језичара и старинара српских хоће да подигне народ видљиве споменике. Београдска омладина скупила је прилоге и већ подигла споменик Ђури Даничићу своје негдашњем учитељу. Споменик је од финог мрамора, висока пирамида са попречјем Даничићевим, који је тако леп, да је београдска варош пристала, да тај споменик смести у вароши на ком zgodном месту, а над гробом Даничићевим ће сама варош подићи у замену други споменик од мање вредности.

Вука Караџића споменик биће друге врсте. Одбор, који се образовао на ту цел да купи прилоге за овај споменик, хоће да подигне школу у селу Тршићу у Србији, где се Вук родио и да на том школском здању изложи лик Вука Караџића. Ово је врло лепа мисао, јер ће и моралне користи пружати народу.

Одликовања. Српски научењак г. *Никола Тесла* одликован је од српске владе орденом св. Саве првог степена, а *Др. Јован Борђевић* професор београдске вел. школе орденом св. Саве другог степена. Слава им!

Мајска светковина. Добротворна задруга Српкиња Новосаткиња приредила је и ове године на Цара Константина и Јелену у грађанском стрелишту задружну мајску светковину (мајале) која је врло лепо посећена била. Друштво се забављало и играло све до поноћи. На истој забави пало је 11 фор. 80 н. прилога, а то од г. г. Берковића 3 ф. Др. Велимировића 1 ф. Пресбургера 1 ф. Вајгла 80 н. а по 70 н. дали су: Сергије Шакрак Нинић, Хаџи Гавра Плавшић, Оберштар Улмански, мајор Коћ. Др. И Вучетић и мајор Н. Н. по 50 н. професор Јовановић, по 40 н. Станковић, Јездимировић и Др. Давидсвац, по 10 н. Н. Н. на чему им се изјављује захвала.

Њагиња Милена призвала је у двор и почастила чајем и слаткишима све ученице и наставнице цетињске више девојачке школе „Завода Царице Марије“, којом су приликом ученице красно певале српске и руске песме уз пратњу гласовира и свога учитеља певања г. Росерта Толингера.

Српски патријарх у Сентомашу. О Спасову дну о г имао је Сентомаш ретку светковину. Тога дана отишла је на позив те црквене општине Његова Светост г. патријарх српски Георгије, да као заступник дијецезе бачке посети своје стадо у Сентомашу и да одслужи св. литургију и народ да благослови. Том приликом је позвата и новосадска срп. вел. гим. називија, да својим умилним црквеним певањем увелича славу црквену, која се одавала сва корпоративно са свима ученицима Сентомашани су на инпозантан начин дочекали поглавицу цркве народне; упратили су га на 70 каруца и са 50 коњаника и приредили су своје високо-достојнику сјајан ручак а у вече бакљаду од 2000 буктиња и много ватромета. Његова Светост је одсела код велепоседника сентомашког и новосадског г. Лазе Дунђереког. У Сентомашу се слегао том приликом силан народ из околине и поздравио је Њ. Светост корпоративно. И Сентомашанима и гостима остаће тај дан у пријатној и вечној успомени.

Нова српска добротворка у Сомбору је направила *гђа Лили Стојковићка* удовица покојног жуцанијског физика и земаљског посланика Пере Стојковића завештај, по коме оставља једну кућу у вредности од 25.000 фор. на потпору приправница сомборских, а ако би се ова пренела у које друго место, онда ће кућа та прећи у својину сомборске српске више девојачке школе. Другу кућу и готовину од 30.000 фор. наменула је на подизање женског сиротишта у Сомбору, којим ће се издржавати и образовати женска деца српских православних родитеља, који немају ни оца ни мајке. *Слава гђи Лили Стојковићки!*

Српски учитељски конвикт у Новоме Саду има до сад уписаних које оснива, које потпомажућих чланова 191, а фонд је порастао за ово две године на 16.200 форината, те су сад сви изгледи ту, да ће завод моћи по штату отпочети своје племенито делање године 1895.

Меленачка добротворна задруга Српкиња приредила је други дан Духова лепу беседу с играчком у корист своје благајне, а уз пријатељско суделовање срп. цркв. певачког друштва „Кола“, гђице Даринке Брадаровићеве, гђице Десанке пл. Бибићеве и мале Маре Теодоровићеве.

Никола Тесла електро-техничар, један од најславнијих научара светских, Србин из Госпића из Гор. Крајине, Лике, још млад човек бави се у Европи сад, а иначе у Америци, дошао је на позив Београђана у Београд и ту врло свечано дочекан и угошћен. Примео га је на аудијенцији и млади краљ Александар и разговарао с њиме о његовим пронацима читав сат. Г. Змај Јов. Јовановић саставио је и предао му о заједничкој вечери, где су учествовали и министри и сви професори вел. школе и многи отмени грађани, једну прикладну и лепу

песму. Ту се г. Т. изјасни, да се поноси што је Србин, а српство се дичи, што има њега, тако славна мужа. Живео!

Краљица Наталија је на своме дворцу у Бијарицу, у Француској, који је назвала по милошти *Сашино*, прошлог месеца у двапут одликована великим почастима. На дан рођења њена, 2. маја о. г. учинили су јој Французи велику овацију и приредили су тамо њој у част велике светковине и позоришне представе; а о Духовима, посетио ју је Шведски и Норвешки краљ Оскар II, који се тамо сад бави. Овај је краљ позвао и примио краљицу и њену свиту на доручку, један дан, а други дан је био гост код Њеног Величанства краљице, са целом својом свитом. Краљ Оскар је човек од 61 годину стар и ужива од свога народа велику љубав а од европских владалаца отликовање и свако поштовање, и важи за једног од најбољих европских владалаца.

Женско друштво у Београду које стоји и данас под високом заштитом Њеног Величанства Краљице Наталије имало је 23 фебруара о. г. свој 23. редован главни скуп, те по томе рачунамо, да је то друштво навршило 23. годину постанка свога. На скупу је било присутно 22 управне чланице и 55 редовних чланица. Друштво само има 22 почасне чланице. 26 управних а 354 редовне чланице. Председница је друштву вредна и одлична учитељица београдске више девојачке школе гђица Персида Пинтровићева, која је од овог скупа из признања за њене заслуге по ово друштво изабрана за почасну чланицу, а од управе и даље за председницу друштвену.

Осим редовних, управних и почасних чланова има ово друштво знатан број својих добротвора; а у добротворе друштвене рачунају се они, који једанпут за свагда приложе најмање 240 динара. Таквих добротвора добило је друштво прошле 1891. г. 15 њих, међу којима је једна (гђа Јелена Павловићка) приложила 300 динара. Друштво има 8 својих подружина у Србији.

Ово друштво располаже са леним иметком од 32,229-88 динара у готовом и има једну кућу у вредности од 31.775 дин. и у роби вредност до 19.000 динара. Оно је основало радничку и ткачку школу. У радничкој школи било је уписано 1891—2. школ. године 85 ученица, од којих су течајем године изостале 16 а 1 је отиштена, те их је тако остало 78, међу којима плаћају школарину само 3 ученице. У одељењу ткања било је само две сталне ученице: али поред ових сталних ученица долазе на практично вецбање све ученице радничке школе из III разреда. Што ове ученице израде, то се продаје у друштвеном „пазару“, који стоји под надзором једне сталне деловодкиње. Ученице примају за свој рад награду, те тако су добиле за 1891. г. 1066 дин, 30 пара

награде. Осим тога издато је другој сиротињи у Београду мимо одела и обућа у новцу 1773 динара за 1891. г.

Ово друштво има свој орган „Домаћицу“, који се штампа у 100 примерака и који је дужна држати свака чланица овог друштва и свију подружина. Листом управља један сталан литерарни одбор женскиња, кога је често посећивала и сама краљица Наталија, док је у Београду боравила.

Друштво је примило у старање своје од државе 21 нитомину, које надгледа и за које се стара.

Из свега овог види се, да друштво у пуном смислу врши најсавесније свој хумани и просветни задатак и заслужује свако признање.

„Добро срце“, мађарско хумано друштво у Будапешти издало је ово дана свој штампан извештај о стању друштвеном за 1891. годину. На челу тога друштва је гђа Калмана Тисе, бившег председника министарског и грофица Дегенфалд-Шомберговица. Друштвени капитал износи за ово прошло четир године: 1,644.946 ф. 63 н. На добротворне цели (погорелцима, поплављеницима, гладним пределима, појединој сиротињи и од леда пострадалим) издато је 1891 г. 7600 ф. а до маја месеца ове 1892. г. издато је још 3.850 ф. а. вр. Од Срба је члан оснивач овог друштва бароница Федора Николића од Рудне а редован члан „добротворна задруга Српкиња Новосаткиња.“

Српски дар Русија. Српски листови казују, да је тамо скупљено и послато у Русију за гладне пределе 70.000 динара; а то је после Француске и Енглеске највише, што је са стране дошло. Бугарска је послала само 800 динара; а Русија је за њу потрошила, док ју је ослободила 1000 милијуна рубаља и 100 хиљада људи.

Нов српски проналазак. Г. Љубомир Клерић професор вел. школе у Београду изнаша је нову писаћу машину, којом се може у исто доба да пишу више писама или да сними више цртежа. Машина се зове „Полиантограф“ и то служиће врло добро у звањима код адвоката и свуда, где је потреба за преписивање једног и истог предмета.

Добротворно госпојинско друштво у Сарајеву основало је народну кујну, од куда многа сиротиња добија здраву и добру храну по врло умереној цени или бесплатно. Осим тога, дели исто друштво у новцу до 200 ф. месечно сиротињи сарајевској. На челу тога друштва стоји гђа Авка Шмидмајерка и Херманка. Надзорница и бриговођа за народну кујну је гђа Љуба Посиловићка. Као што се види, друштво је интернационално и чини добра свој сиротињи без разлике вере и народности.

За споменик Сими Милутиновићу Сарајлији скупио је новосадски пододбор у месту и околини 109 ф. 50 н.

ЗАБАВА.

ПРЕД ЊЕНИМ САЛИКОМ.

Изврсно си погођена,
Као да си, веле, жива,
Па и онај благ осмех ти
На уснама, гле, почива!

Бео ти је образ млеко,
По ком рујна ружа плови,
Уснице ти од рубина
С кристалићи белуткови.

Златна коса, снежно чело,
Пламен-очи, гар-обрве —
У опште је тако верно
До најмање црте, мрве!

Но шта рекох?!... у жићу си
Много лепша, пријатнија!
Ништаве су за то боје
И мртва је ту хартија!

Оне чари од врлина
Представити не ће слика,
А ни речи, јер тако си
У том дивна и велика!

У њима је чудне моћи,
Јединствено ретке дражи;
Заносе ме, опијају, —
Нек се љубав тиме снажи!

О, да чујеш, како удем:
Да ти тепам, да те зовем!
Па како те на груд стискам, —
Бар да у том себи говем!

И заиста умирим се,
Ослободим и окрепим!
Но пред тебе кад изидем,
Тако дршћем, тако стреним!

Нема даха, одважности,
Тад се на мах друкчи створим —
И ма да бих како хтео,
Ни две не знам да прозборим!

Окани се, ћути срце!
Мозак хладно заповеда;
Не можеш ли: стани, пукни
Од тог бола, од тог вреда!

Сад си чуло... нек је тако!
Избаци и сенку наде!
Или јаче биј о груди,
Разлунај се на комаде!

Ив. М. Поповић.

СПОМЕНИЦА.

ПРИПОВЕТКА.

Написала Милева Симића.

Тета Јела, тета Јела; па сваком пуна
уста кад јој име спомену. А није ни
чудо: Ако каквој ваљаној удавачи,
сиромашна својта, не може дарова да спре-
ми, искројила би их јој госпођа Јела; је
ли ком сиромашном вредном ћаку требало
повчане припомоћи нашао би је у госпође
Јеле; она је надгледала старе и немоћне,
она понуда слала болнима и невољнима;
једном речи: сваком се нашла на помоћи.

Није имала деце, а у мужа јој било
лепо имање, па јој није ништа кратио. А

што да јој крати? — Дао им Бог па су
могли.

Но осим племенита срца красила је
госпођу Јелу весела нарав, чила воља, а
било је у ње тако рећи, и младачког заноса
за песмом и музиком.

Што год је било у месту боље а за
веселе расположено, стекло би се у њеној
кући; а за њу је било највеће уживање
кад је могла гледати у веселе и задовољ-
не очи својих гостију и слушати песме
које су ови више пута до зоре низали.

У младости је много путовала, те је па тај начин имала велика познанства са најотменијим друштвом; и стекла велика искуства, којим је често младе девојке које бежу њој долазиле, поучавала. Бивало је да је у девојачком друштву, проводила по неколико часова; девојке би је тада окупиле, да им сад ово, сад оно приповеда из своје бурне минуле прошлости, а она им се радо одазивала: чинило јој се, као да се у њиховом друштву подмладила.

Па и данас је окружио диван венац младих девојака. Поседале око ње, па не дахнимице ослушкују сваку реч, која јој се са усана крупи. Таман је довршила неки путопис, када се врата отворише, а на њима се указа неки послужитељ.

— Молим лепо је ли овде госпођица Станковаћева? — Упита врло учтиво.

— Ја сам та. — Зачу се неки мио глас, и у тренутку се диже из друштва, нека несташна лепушката девојчица гаравих очију, и стаде пред њега.

— Ево, ово вам је послао господин доктор Данић, и молио вас да будете задовољни. Извините што сам вас узнемирио како ми господин рече да вам то лично предам, а нисам вас нашао код куће, морао сам вас потражити овде. — И тим речма преда јој неку књигу, увијену у хартију, и омотану црвеном врпцом.

Сад се све девојке па мах дигоше, окружише Милицу, која је међу тим нестрпеливо завежљај дршила, и радознано гледаху шта ће се иза омотача указати.

— Споменица! — Кликнуше изненађено најпре све као из једног грла, па онда се са неколико усана омаче и по нека друкчија.

— Аха — рече нека враголанка, — дакле ти се са новим господином доктором већ тако познајеш, да ти чак и споменицу допуњује? А овамо нама велиш, и да нас, да вас још није ни посетио. —

— Али Зоро веруј, ја га и не знам. Са овом споменицом мора да је нека забуна. Та ви бар знате да ово није моја споменица. У осталом питајмо момка, па ћете се уверити да ја имам право. —

По овим њеним речма, све се окренуше; та свака је хтела да буде прва, која

ће момка за споменицу питати. Но како ли се зачудише, кад видеше, да је момак већ охладио.

— Та куд оде тај? — Узе реч Милица погледајући, час на госпођу Јелу, час на врата.

— Не знам ни ја куд умаче. Та ви ме тако околесте, а тако зарармасте; није чудо што писам видела ни чула кад се врата отворише и затворише.

— Лепе ствари — настави Милица прелиставајући јетко споменицу — шта ћу сад? Та ова споменица и није била намењена мени, већ кћери Станковића адвоката.

— Ништа синко — прихвати госпођа Јела — замотај и вежи ту књигу као што је била, па ћемо је одма по мом момку послати камо треба, и рећи, шта се с њоме десило.

— То свакојако морамо — рече Милица — ал не умем вам рећи како ме грозно љути, што се то десило.

— А што би те љутило — поче опет она враголанка од пре — ко зна какав роман ће се из тог случаја изчаурити.

И сад се грохотом све засмеаше, а Милица им мораде за све то остати дужна: У тај мах уђе момак, по кога је госпођа Јела међу тим послала, те га сад мораде уцутити и обавестити куд и како да однесе и преда ту кобну споменицу.

Но тек што се за момком врата затворише, диже се поново читав урнебес од задиркивања којима су сакупљене другарице Милицу обасипале; тако, да је чак и госпођа Јела имала велика посла, док их је умирила.

— Видите тета Јело, жао ми је и на вас. Што се тако чудновато смешкате? Тим само дајете овим бесомучницама повода, како ће ме и даље љутити. А баш ми је свега већ доста. — Рече Милица по кратком ћутању.

— Рећи ћу ти зашто се смешкам. Али се на мене немој љутити као на ове овде. — И она показа на миличине другарице.

— О, то не би ни умела. Говорите само тета Јело. — Молила је Милица

— Ал ако те и ја будем задиркивала? — Питала је госпођа Јела.

— На пишта. Знам ја какве је врсте ваше задиркивање. — Био је милицини одговор.

— Е добро. Видиш, и ја се у овај мах слажем са твојим другарицама, и мислим као и оне: ко зна неће ли та споменица имати каква значаја у твојем будућем животу. Чекај само — настави видећи како је Милица нетренимице зачуђено гледа, — ја говорим са основом. Ова споменица сећа ме на неки сличан случај, који се десио у нашој породици.

— Одиста? — Упита Милица озбиљно не скидајући очију са госпође Јеле.

— Да, да. И ако имате вољу, ја ћу вам га и приповедити. — Заврши госпођа Јела.

— Хоћемо и молимо. — Зачу се намах као из једних уста, и пошто се све дохватиле посла, и сместиле око госпође Јеле, приповедала им је она ово:

— — Осим мене, било је у нашој породици још неколико девојака. Већином смо биле сестре од тетке, готово све смо биле веселе нарави, а мање више смо све свирале и певале. То је можда понајвише дало повода, да смо имали много познаника, који су се у томе с нама слагали. Те тако се у нашем кругу врло лепо проводило. Понајвише смо се екуцљали код удате нам сестре Стајићке.

Између осталих младих људи, који су с нама заједно код Стајићевих били свакидањи гости, био је професор Спајић. Био вам је то весељак да му је тешко наћи пара. Где је требало шале и лакрдије, био је он први; кад би он почео певати, раздрагао би и најгужније срце; а кад засвира, па још коло, та није, него мислиш е ће нога и пехотице сама заиграти. Једном речи, где је он био, тамо се друштво пре зоре није разилазило. Но осим младих људи, било је у нашем кругу и неколико породица, које су нам често долазиле. Једна од таквих, са којима смо ми, готово рећи свако весеље делили, била је породица лечника Петровића. Са Петровићевима смо у тако лепом пријатељству живили, као да смо се рођакама. Није било дана, а да се писмо са Петро-

вићком састајали; а ово је било тим лакше, што смо становали преко пута.

Једном приликом, било је баш некако о св. Николи, а крсном имену нашег зета Стајића, дође нам у госте нека рођака. Како је она била млада и весела девојка, обрадовасмо јој се на сву меру, јер смо тај дан о ручку имали много гостију. Разуме се да смо позвали и Петровићеве. Но како су и они славили св. Николу, не могаху пам доћи; а да би се и тог дана, колико толико могли заједнички провеселити, удесисмо се тако, да те године о вечери будемо ми њихови, а на годину ако бог да здравља они наши гости.

Пошто смо ми ручак весело провели, разиђоше се пред вече наши гости, а на брзо иза тога, приђем ја преко Петровићки, јер је слала по мене да ми нешто каже.

Била је то још млада, а врло весела жена, која ја с нама девојкама у сваку шалу пристајала, и уживала кад су јој гости весели. Чим ме је угледала, поче са мном уговарати, како и на који начин би ваљало удесити да се то вече што веселије проведе. Када сам је прилично задовољила, упитаће ме она:

— Јеси ли прочитала какве је стихове професор Спајић написао у споменицу вашој гошћи, госпођици Мари? —

— Нисам. — Одговорих јој ја. — А не знам ни да их је написао. Ја сам са Спајићем била данас тек неколико тренутака, и реко ми је само толико, да га код зета нашег извиним што не може данас бити наш гост. — Твој муж га је вели, пре позвао, па мора ручати и вечерати код вас. Но морам признати, да сам радознала какве је стихове могао Спајић написати њој, и којим поводом? Та они се знају тек из виђења. — Рекох јој ја.

— На ово последње ти не умем одговорити, али ћу ти показати стихове, јер је споменица та у мене.

— А од куд ти дође до ње? — Питах је ја чудећи се њеним речма.

— Предао ми је Спајић, молећи ме да је до довече причувам, рад је да исту данас о вечери да госпођици Мари, за коју је чуо, да ће бити наша гошћа. — Одговори ми она, и пружи ми споменицу, у

којој сам ја прочитала спајићевом руком написане стихове, које је нашој рођаци наменуо. Били су то у шаљивом стилу стесани стихови, којима сам се ја од срца насмејала. Још нисам књигу ни склопила, ал на врати се указа паша гошћа.

— Но Маро — предуслух је ја смејући се — са овим стиховима можеш бити потпуно задовољна.

— Са којим стиховима? — Упита она.

— Та са овима које ти је професор Спајић написао. — Рекох јој ја.

— Какви стихови, какав Спајић? Та ја тог човека једва и знам. — Изусти она, и поче чудновато погледати час мене, час споменицу која је била на мом крилу. Ја јој рекох све шта сам о томе знала.

— Но, то је наопако — поче она љутито — Како Спајић дође до те споменице? Тек нећеш мислити да сам му је ја послала? Та ја се с тим човеком тек од скора знам. Но тај ће лепо о мени мислити. —

— Дакле му је ниси ти послала? — Упутах је ја.

— Та није ми било ни на крај памети. — Одговори ми она, а на њој се видело да се баш озбиљно љути.

— Е онда знам шта је. Послала му је Љубица. Прихватим ја, обедив тим, једну моју сестру од тетке.

— То ће и бити — љутила се Мара даље. Љубица баш као да никад неће престати лакрдисати. Ал овога пута могла ме је поштедити. —

Још она у речи, ал ето ти Љубице.

— Но ти мени начини лепа посла. — Дочека је Мара. И за тренутак јој чита онако поштено лекцију.

— Та махни се ти мене. Не знам ја ни за какву споменицу. Нису је моје очи ни виделе, а камо ли да би је Спајићу послала. — Извињавали се Љубица. И бог зна докле би се опе препирале, да се међу њих не утаче домаћица.

— Та окајте се препирања — заврши умирујући их — кад дође Спајић, зна ћете одма на чему сте. И све смо једва чекале да угледамо Спајића. Гости се готово сви изређали а њега никако. Једва се указа и он.

— Реците нам молим вас праву истину, како дођосте до ове споменице? — Упитах га ја пошто се са свима поздравио, и показах му поменућу књигу.

— На врло обичан начин. Кад сам синоћ дошао кући, изађе мати пред'а ме, и рече ми, да је био неки момак, и донео ми књигу, коју ми је послала госпођица Мара, и коју ћу наћи на свом писаћем столу. Чим сам је отворио, знао сам шта ми ваља чинити. Шта сам умео, то сам написао, и радоваћу се ако сам госпођицу Мару задовољио. — Заврши он, а није му ни на крај памети, шта ће о споменици чути.

— О, ја сам са стиховима потпуно задовољна. — Одговори му Мара — Ал истини у хатар морам рећи, да вам споменицу нисам ја послала; шта више, ја управо и не знам како вам је иста дошла до руку.

— Па то ти је господин Спајић већ казао — прихвати Љубица — а ти си мене ни криву ни дужну толико корела. — И сад она поче Спајића о свему обавештавати.

— Е, сад сам већ и ја радознао, шта је са том споменицом. — Рече Спајић.

— Ха, сад ми је све јасно — Кликну Мара весело. Ја сам споменицу однела јуче књиговесцу, да поспадаме листове у њој утврди; и наредила, да је кад буде готова пошљу код Стајића, а момак ме није разумео, па је исту место нашем зету Стајићу, однео господину Спајићу. — Заврши и поче се смејати, а ми јој се сви удружисмо сви, осим Љубице, која нанесену јој увреду још није заборавила.

Међу тим се и гости почеше купити. Тога вечера смо као и обично врло весело провели. Но наша гошћа се онајвише забављала са Спајићем, који јој се непрестано, извињавао да му опрости, што јој је своје стихове и нехотице наметнуо.

Па знате како се све то свршило? На неколико месеци иза тога испростио је Спајић нашу Мару, а по кратком времену играсмо им ми у сватови. То је одавно било, врло одавно. И у Маре је коса већ

прогрушана као и у мене, ал и сад кад год се нађемо, радо се сећамо тога слушаја. — Заврши госпођа Јела.

— Аха, прихвати нека несташница из друштва, ђаво не спава; ко зна не ће ли и нас у нашем девојачком друштву скорим бити мање. —

И погодила је. На по године иза тога,

ЧИТУЉА.

Како нам из Ст. Бечеја јављају, преминула је онде гђа *Султана Елчић* вредна и одушевље на Српкиња и чланица „Просветне задруге Српкиња“ у 78. години часног, безпорочног и узорног живота. Беше родом из Вршца, еестра овдашњег уваженог грађанина и трговца *Тончике Михајловића*, а удата за покојног Таду Елчића негда општинског бележника, који је 1871. год. преминуо. Она има за задругу ову неоцењивих заслуга, јер је она уз вечне успомене прву председницу Јулијану Борђевић највише и својски се старала, да се ова задруга оснује. О племенитости срца њена жив је доказ и то, што — неимавши од срца порога — усвојила је туђе дете, које је матерински однеговала и одранила и ваљано и красно родитељски удомила. Да је честита Српкиња била, којој је наредак школе и њеног подмлатка на срцу лежао доказ је томе и то, што скоро ниједан годишњи испит школски не прође, а да га она посетила и живим интересовањем пропратила није. С тога јој и кажемо: „Бог да јој душу прости“, и лаку земљу даде!“

Габор Барош. Један од најспособнијих и најревноснијих кр. уг. министара Габор Барош преминуо је на општу жалост и на велику штету земље Угарске у најбољој снази својој при крају априла месеца о. г. Нека му је и од наше стране слава и вечна успомена!

Борђе С. Бугарски адвокат и краљ. јавни бележник у Илоку преминуо је напрасном смрћу 18. маја о. г. у Загребу, камо је отишао да се лечи, а сахрањен је у Илоку. Једва је навршио 50. годину живота. У млађим својим годинама бавио се књижевношћу и писао је у прози и појезији доста и лепих ствари. Прошле године уписао се за члана потпомагача српског учитељског конвикта у Нов. Саду с прилогом од 50 ф. Лака му црна земља била!

Тома Зековић народни добротвор преминуо је данас 1. јуна о. г. изјутра у својој 72. години живота. Тома Зековић није се никад женио, а нема ни родбине из близу; са својом штедњом и умереним животом стекао је од мале плате као чиновник око 30.000 фор. капитала и осим 14.000 ф. што је оставио родбини, и око 2000 ф. што је на 12 сиротих послужитеља ме-

дође Милица госпођи Јели

— Тета Јело — викну јој још с врата весело, — ваша се слутња испунила Данас ме је Данић у оца испросио.

— Да сте срећни и благословени — кликну госпођа Јела радосно, и пољуби је у чело. Па и били су срећни. Та тета Јелин благослов сваком среће поси

сих поделио, оставио је све остало имање на добротворне цели и то на српску учитељску школу у Сомбору: 6500 ф. на српски учитељски конвикт: 1000 ф., а остало на срп. вел. гимназији у Нов. Саду. Слава Томи Зековићу и Бог да га прости!

Јован Бурић поджупан сремски а у млађе доба велики усталац и врстан раденик на јавном и књижевном пољу увек ваљан Србин преминуо је ових дана у својој 47 години, оставив за собом верну љубу са двоје сирочади. Вечан му спомен!

О Д Г О В О Р И.

Гђици К. Ц. Ужича. Примео сам поруку и отпратио сам све бројеве. „Прва љубав“ није од Владе, век од нашег сарадника г. Л. Н.

Гђи Д. Чланак је леп и ја се у мњењу потпуно слажем с Вама, али га ипак не могу пустити на јавност, јер сам са сличним писањем о тој теми имао овде доста неприлика. Умотајте Ви то у облику какве приповетке, па ће онда лакше ићи. Поздрав!

Г. Родољубу, Фочи. Чекао сам, да Вам сликом одговорим, па не доспевам на то. Хвала Вам на сећању!

Г. др. В. Б. Смедерево. Поступићемо по упутству. Хвала Вам и опет на труду. Док пређу испити школски, послаћемо Вам списак.

Г. С. Ж. Ст. Бечеј. Продужи само! Нису још углављени термини седнице, па за то Вас канда и не позивају. Ургираћу ствар. Поздрав теби и твојима!

Гђи К. тички Љубомирско В. Бечкерек. Лист експедира књижара Луке Јоцића и вели да та чов. шаље свима претплатницима и што иде у В. Бечкерек иде у један пакет на тамошњу пошту, те тако они суде, да је на тамошњој пошти кривица. Ако и опет не добије когод уредно лист, нека се *бесилатном* отвореном цедуљом јави овој књижари или уреднику, али на цедуљи нека назначи код адресе, да је *рекламација* за лист.

Г. П. Д. Стрните се, у идући број ће доћи на ред. Поздрав!

Гђици М. Вл. Гл. Крагујевац. Примили смо 42-50 дин. Хвала вам! Лист ћемо слати по упутству.